

the 1990s, the number of publications on the topic has increased steadily, and the number of authors has increased from 1 to 100.

There are a number of reasons for the increase in research on the topic. First, the number of people who are interested in the topic has increased. This is due to the fact that the topic has become more relevant in the 1990s, as a result of the increasing number of people who are interested in the topic.

Second, the number of people who are interested in the topic has increased. This is due to the fact that the topic has become more relevant in the 1990s, as a result of the increasing number of people who are interested in the topic.

Third, the number of people who are interested in the topic has increased. This is due to the fact that the topic has become more relevant in the 1990s, as a result of the increasing number of people who are interested in the topic.

Fourth, the number of people who are interested in the topic has increased. This is due to the fact that the topic has become more relevant in the 1990s, as a result of the increasing number of people who are interested in the topic.

Fifth, the number of people who are interested in the topic has increased. This is due to the fact that the topic has become more relevant in the 1990s, as a result of the increasing number of people who are interested in the topic.

Sixth, the number of people who are interested in the topic has increased. This is due to the fact that the topic has become more relevant in the 1990s, as a result of the increasing number of people who are interested in the topic.

Seventh, the number of people who are interested in the topic has increased. This is due to the fact that the topic has become more relevant in the 1990s, as a result of the increasing number of people who are interested in the topic.

Eighth, the number of people who are interested in the topic has increased. This is due to the fact that the topic has become more relevant in the 1990s, as a result of the increasing number of people who are interested in the topic.

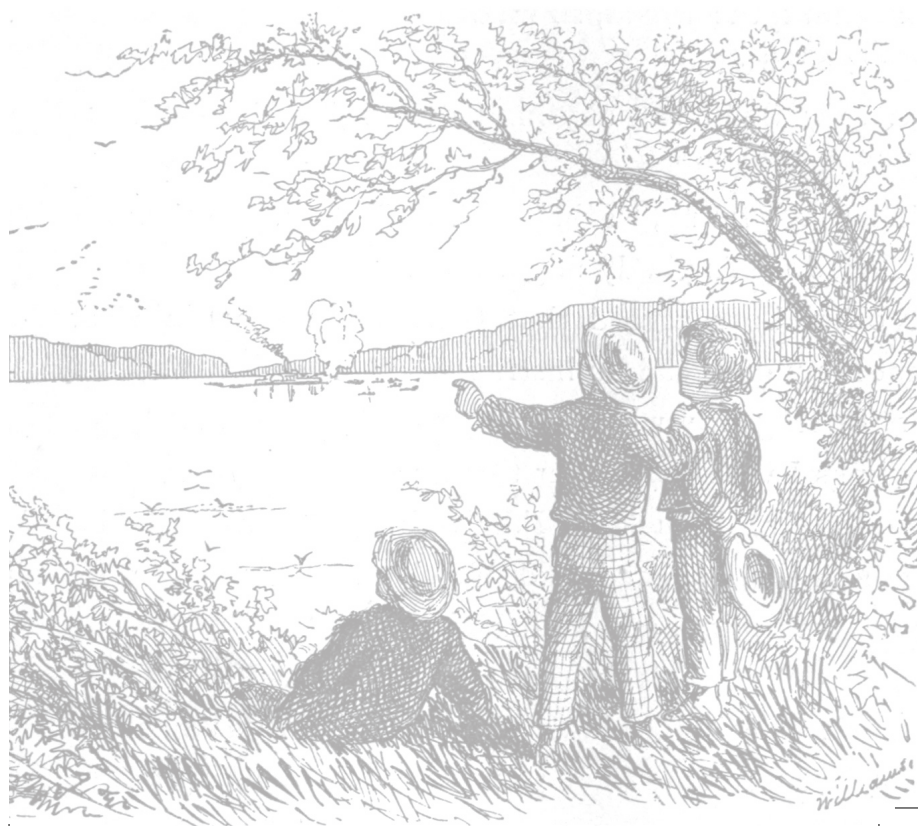
Ninth, the number of people who are interested in the topic has increased. This is due to the fact that the topic has become more relevant in the 1990s, as a result of the increasing number of people who are interested in the topic.

Tenth, the number of people who are interested in the topic has increased. This is due to the fact that the topic has become more relevant in the 1990s, as a result of the increasing number of people who are interested in the topic.

Eleventh, the number of people who are interested in the topic has increased. This is due to the fact that the topic has become more relevant in the 1990s, as a result of the increasing number of people who are interested in the topic.

Twelfth, the number of people who are interested in the topic has increased. This is due to the fact that the topic has become more relevant in the 1990s, as a result of the increasing number of people who are interested in the topic.

MARK TWAIN
Tom Sawyer'ın Maceraları

MARK TWAIN

30 Kasım 1835'te Amerika'nın Florida kentinde doğdu.
Asıl adı Samuel Langhorne Clemens'tir. Küçük yaşta
babasını kaybedince matbaada dizgicilik, gazetede muhabirlik,
gemi kaptanlığı gibi işler yaptı. Ünlü romanları
Tom Sawyer'in Maceraları 1876'da, *Çalınan Taç* 1881'de,
Huckleberry Finn'in Maceraları 1884'te yayımlandı.
Yazar, 21 Nisan 1910'da Connecticut'ta hayatını kaybetti.

The Adventures of Tom Sawyer

İletişim Yayınları 2769 • İletişim Çocuk Klasikleri 8

ISBN-13: 978-975-05-2679-4

© 2019 İletişim Yayıncılık A. Ş. / 1. BASIM

1. Baskı 2019, İstanbul

YAYINA HAZIRLAYAN Necdet Dümelli

TASARIM Suat Aysu

KAPAK ve İLLÜSTRASYON Seda Mit

İÇ İLLÜSTRASYONLAR True Williams

UYGULAMA Hüsnü Abbas

DÜZELTİ Defne İçel, Onat Özlü

BASKI Sena Ofset • SERTİFİKA NO. 12064

Litros Yolu, 2. Matbaacılar Sitesi, B Blok, 6. Kat, No: 4NB 7-9-11

Topkapı, 34010, İstanbul, Tel: 212.613 38 46

CİLT Güven Mücellit • SERTİFİKA NO. 11935

Mahmutbey Mahallesi, Devekaldırımı Caddesi, Gelincik Sokak,

Güven İş Merkezi, No: 6, Bağcılar, İstanbul, Tel: 212.445 00 04

İletişim Yayınları • SERTİFİKA NO. 40387

Binbirdirek Meydanı Sokak, İletişim Han 3, Fatih 34122 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58

e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

MARK TWAIN

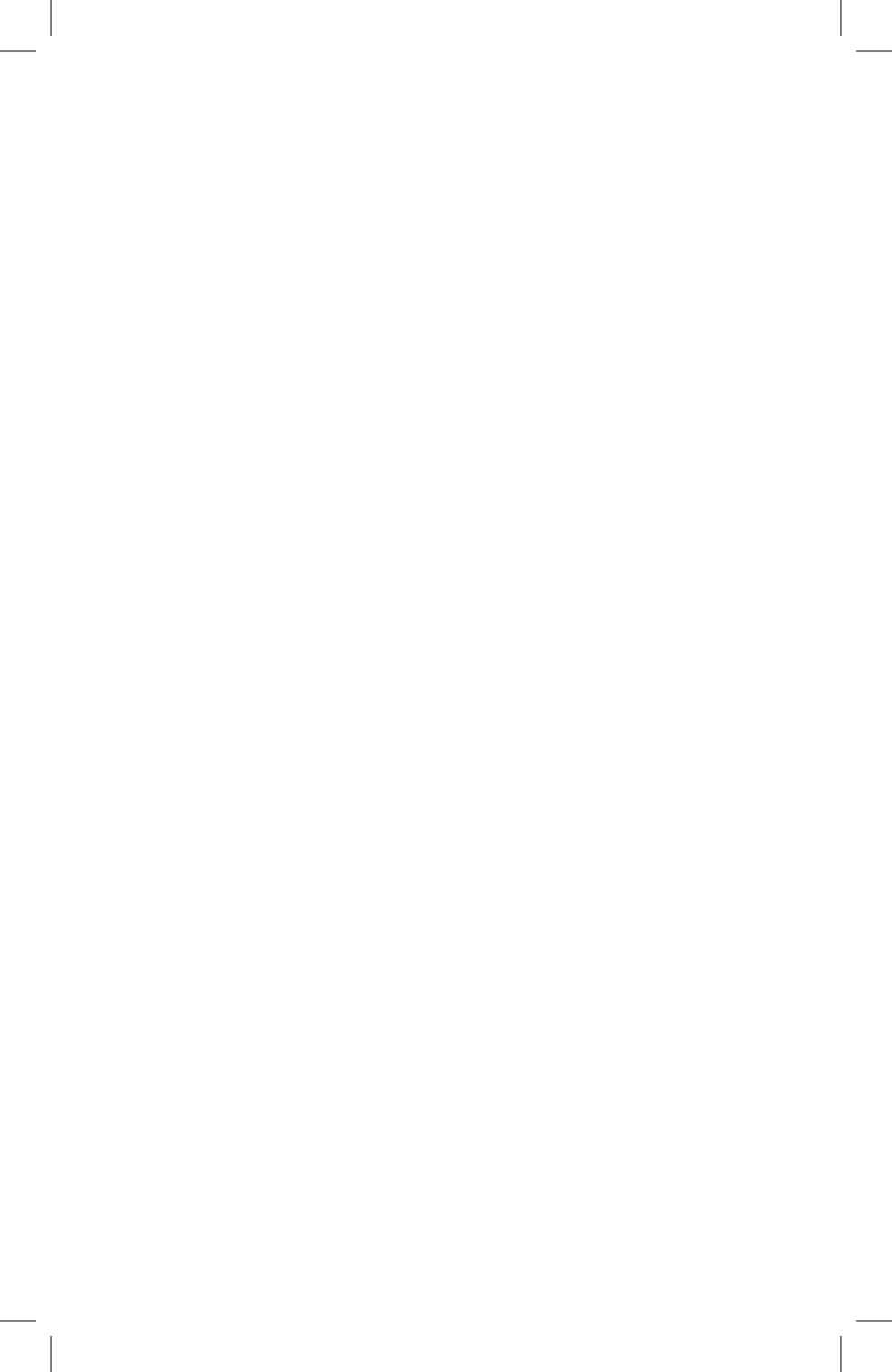
Tom Sawyer'ın Maceraları

The Adventures of Tom Sawyer

ÇEVİREN
BAŞAK BEKİŞLİ

iletişim

Ö N S Ö Z

“Modern Amerikan edebiyatının tamamı, Mark Twain tarafından yazılmış *Huckleberry Finn* adlı tek bir kitaptan gelir.” Peki, Ernest Hemingway’in 1935’te dile getirdiği bu cümlede bahsi geçen ve hakikaten ilk modern Amerikan romanı (hatta, ilk büyük Amerikan romanı) olarak kabul edilen *Huckleberry Finn’in Maceraları* nereden geldi? Elbette, Twain’in 1876 yılında yayımlanan kitabı *Tom Sawyer’ın Maceraları*’ndan.

Her ne kadar biçim ve içerik bakımından *Huckleberry Finn* kadar ileri düzeyde bir roman olarak görülmesi de, *Tom Sawyer’ın Maceraları*, içerdiği anlamlara ve sembolizme baktığında açıkça görüleceği üzere, zamanının oldukça ötesindeydi. Yalnızca arkasından gelen *Huckleberry Finn’in Maceraları*’na ve onun mirasından hareketle büyük gelişmeler yaşayan edebiyat dünyasına bir kapı açmakla kalmadı, Amerikan kültürüyle ilgili büyük bir önyargının kırılması

sına da vesile oldu. Amerika'dan gerçek anlamda "büyük" bir edebi eser çıkıp çıkmayacağıyla ilgili şüphelerin yaygın olduğu, Amerika'nın popüler yazarlarının aslında (bir bakıma) hâlâ Avrupa'dan çıkan eserlere öykündüğü ve belki de pek çok Amerikalının bile Avrupa'yla kıyaslanabilecek kadar sağlam, zengin bir kültür ve tarihe sahip olup olmadıkları konusunda şüphe içinde olduğu bir dönemde Twain, kültürel unsurlarla bezenmiş, gerçekten Amerika'ya ait olduğunu hissettiren bir eser yarattı.

Kitaba adını veren ve her yaşta çocuğu, çocukluğun hemen hemen her aşamasını temsil eden Tom, örneğini pek çok kitapta görebileceğimiz "cici çocuk" tiplemesinden bir hayli uzak olmasına rağmen kendini herkese sevdirdi. Onunla aynı dönemde, aynı koşullarda yaşamış olmayı bırakın, çocukluğunu neredeyse açık havada özgürce koşup oynama imkânı bulamadan geçirmiş yetişkinler bile onda kendi çocukluğundan bir şeyler buldu. Çocuklar onun çılgın maceralarını imrenerek okudu; çocukluğun büyüdü dünyası öyle güzel anlatılmıştı ki, kimse bunca olayın tek bir çocuğun başına nasıl gelebileceğini sorgulamadı.

Twain, 1840'ların Missouri'sindeki yaşamı, tam olarak duyduğu şekliyle yazıya geçirdiği diyalekten tuhaf batıl inançlara, çocukların oynadığı oyunlardan bölgedeki insan ilişkilerine kadar uzanan sayısız kültürel özelliği sergileyerek anlattı. Tüm bunlara çocukların hayal gücü ve günümüzde göremeyeceğimiz boyuttaki özgürlüğü de eklenince, herkese (özellikle de çocuklara) oldukça cazip gelecek bir dünya ortaya çıktı. Buna karşın, dönemin çocukları için hayat görüldüğü kadar eğlenceli değildi; günümüz şartlarına alışkın bir çocuğun (hatta çoğu yetişkinin) dayanılmaz bulacağı pek çok gerçek, incelikli bir anlatımla romanın içine yerleştirilmişti. Mark Twain, kendi önsözünde belirttiği üzere, çocukların okurken eğleneceği, yetişkinlerin ise çocuk ol-

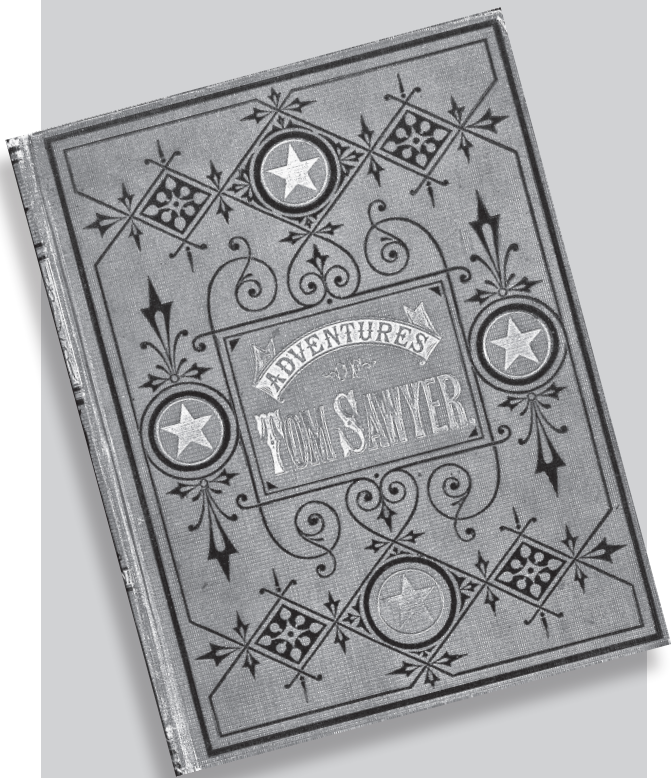
manın ne demek olduğunu hatırlayacağı bir roman yazmayı hedeflemiş, ama daha fazlasını yapmayı başarmıştı. Twain gibi mizahıyla ünlü bir yazardan da toplumsal eleştirinin, çıkarılacak hayat derslerinin eksik olduğu bir eser beklene mezdi elbette.

Yazarın kendi özelliklerinin eserin şekillenmesi üzerindeki etkisinden söz etmişken, *Tom Sawyer'ın Maceraları*'ndaki karakter ve olayların (bütünüyle olmasa bile) Twain'in yaşamından alınmış olduğunu da belirtmek gerek. Twain, kiptaki karakterleri tanıdığı kişilerden, okul arkadaşlarından yola çıkarak yazdığını kendi önsözünde ifade ediyor; ancak, Tom Sawyer ile Mark Twain arasındaki benzerlikler de oldukça dikkat çekici. Twain'in, Tom'unkinden çok da farklı olmayan maceracı ruhunun onu Mississippi Nehri'nde tekne sürmekten Amerikan İç Savaşı'na katılmaya, düello yapmaktan yayıncılığa atılmaya kadar hayatın pek çok farklı noktasına sürüklediğini söylemek çok da yanlış olmaz. Mark Twain'in (ya da gerçek adıyla Samuel Langhorne Clemens'in), onu neredeyse yetişkin bir Tom Sawyer gibi görmemize yetecek ölçüde maceralı bir hayatı olduğu kesin.

Sonuç olarak, 1909 yılında Halley Kuyruklu Yıldızı'yla birlikte dünyaya gelen Mark Twain, 75 yıl sonra, tam da kendi tahmini ve iddiasına uygun şekilde, yine Halley kuyruklu yıldızıyla birlikte (hem de kuyruklu yıldızın dünyaya en yakın olduğu tarihin hemen ertesi günü) dünyadan ayrılırken, ardında kendisinden sonra gelecekler için sonuna kadar açılmış bir kapı bıraktı. Fakat, belki de, merakına yenik düşerek o kapının kilidini kurcalamaya başlayan ilk kişi, Twain'in içindeki haylaz Tom'du.

BAŞAK BEKİŞLİ

Yazarın Önsözü

Bu kitapta yazıya geçirilen maceraların çoğu gerçekten yaşanmıştır; bir-ikisi kendi yaşadığım olaylardı, geri kalanlar da okul arkadaşlarımdan yaşadıkları. Huck Finn gerçek hayattan alınmış bir kişidir. Tom Sawyer da öyle, ama o tek bir kişiden esinlenerek yazılmamıştır; tanıdığım üç oğlanın özelliklerinin bir birleşimidir ve bu yüzden karma düzenle inşa edilmiş bir yapının parçasıdır.

Değınilen tuhaf batıl inançların hepsi, bu hikâyenin geçtiğı dönemde, otuz-kırk yıl önce, Batı'da çocuklar ve köleler arasında yaygındı.

Kitabım çocukları eğlendirmeye yönelik olsa da, umarım yetişkinler sırf bu yüzden kitaptan uzak durmaz; zira planımın bir parçası da yetişkinlere bir

zamanlar kendilerinin ne olduğunu, nasıl hissettiklerini, düşündüklerini, konuştuklarını ve bazen hangi acayip işlerle uğraştıklarını hatırlatmak için tatlı bir çaba göstermekti.

Hartford, 1876
YAZAR

"Tom!"
Cevap yok.

"Tom!"

Cevap yok.

"Ne oldu bu çocuğa acaba? Sana diyorum Tom!"

Cevap yok.

Yaşlı kadın gözlüğünü indirdi ve onun üzerinden odaya şöyle bir baktı; sonra da gözlüğü yukarı kaldırıp altından baktı. Bir oğlan gibi küçük bir şey için *gözünde* gözlüğüyle nadiren bakar ya da hiç bakmazdı. Bu onun merasim gözlüğü, en büyük övünç kaynağıydı ve iş görsün diye değil, "şıklık" için yapılmıştı; bir çift soba kapağını gözlerine tutarak da bunun kadar görebilirdi. Bir an için şaşkına dönmüş

gibi göründü, sonra, öfkeli bir şekilde olmasa da, mobilyaların duyabileceği kadar yüksek sesle şöyle dedi:

“Eh, söylemedi deme, seni bir elime geçirirsem...”

Lafını bitirmedi; zira o arada eğilmiş, süpürgeyle yatağın altına doğru darbeler indirmeye başlamıştı; darbelere eşlik etmek için nefesine ihtiyacı vardı. Kediden başka bir şey çıkaramadı oradan.

“Bu oğlandan beterini görmedim!”

Açık kapıya gitti, eşikte durdu ve dışarıya, bahçedeki asma domateslerle “tatula” otlarının arasına baktı. Tom’dan eser yoktu. O yüzden kadıncağzı sesini uzaklara duyuracak şekilde yükseltti:

“Kime diyoru-u-u-um, Tom!”

Arkasından belli belirsiz bir ses geldi ve kadın tam zamanında dönüp küçük bir oğlanı ceketinin bol yerinden yakalayıp firar etmekten alıkoydu.

“İşte! O dolabı nasıl akıl edemedim. Ne yapıyordun orada?”

“Hiçbir şey.”

“Hiçbir şeymiş! Ellerinin haline bak. Bir de şu ağzına. O pislik de ne öyle?”

“Bilmiyorum ki, teyze.”

“Eh, *ben* biliyorum. Reçel bu... Bildiğin reçel. O reçelden uzak durmazsan derini yüzeceğimi kırk ke-re söyledim. Ver bana o anahtarı.”

Anahtar havada asılı kaldı. Kaçış umudu azdı.

“Tanrı’m! Arkana bak, teyze!”

Yaşlı kadın telaşla arkasını döndü ve tehlikeden